

Na osnovu člana, 34 stav 3, a u vezi člana 32 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG”, broj 54/16, 18/19, 84/24), člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. list CG”, broj: 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22 i 82/25) i člana 34 stav 1 tačka 2 Statuta Opštine Herceg Novi („Sl. list CG – opštinski propisi” broj: 1/19, 37/19, 6/20 i 18/22), po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, br. od [REDACTED], mišljenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, br. od [REDACTED] i mišljenja Ministarstva kulture i medija br. od [REDACTED], Skupština Opštine Herceg Novi, na sjednici održanoj [REDACTED]. godine, donijela je

Odluka o proglašavanju kategorije, granica i režima zaštite zaštićenog područja spomenika prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „ u opštini Herceg Novi

Predmet

Član 1

Za zaštićeno prirodno dobro Spomenik prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „ na teritoriji opštine Herceg Novi, stavljen pod zaštitu Rješenjem Zavoda za zaštitu prirode broj 01-299, dana 28.04.1965. godine, kao botaničko – hortikulturni objekat, objavljeno u Službenom listu SRCG br.30 od 28.12.1968, proglašava se kategorija granica i režim zaštite.

Član 2

Izrazi koji se u ovoj Odluci koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Vrsta, naziv i kategorija zaštićenog područja

Član 3

Vrsta zaštićenog prirodnog dobra je spomenik prirode, pod nazivom **Spomenik prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „ u opštini Herceg Novi.**

Spomenik prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „ na teritoriji opštine Herceg Novi predstavlja zaštićeno dobro koje se svrstava u III kategoriju zaštićenih dobara, u koju spadaju spomenici prirode ili djelovi prirode, koji mogu biti reljefnog oblika, morska hrid ili pećina, plaža, geološka obilježja poput speleološkog objekta i grupa stabala velike starosti.

Prostorne granice zaštićenog područja sa zonom i režimima zaštite

Član 4

.Spomenik prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „, nalazi se na području katastarske opštine (u daljem tekstu KO) Sutorina, u političkoj opštini Herceg Novi.

Opis administrativnih granica zaštićenog područja

Centralna koordinata Spomenika prirode „Hrast česvina (*Quercus ilex*) - Herceg Novi, na Ilinici“, je:

-po Griniču N 42.4446226 E 18.4915406

Spomenik prirode „Hrast česvina“ nalazi se na katastarskoj parceli 5960 - K.O. Sutorina. Cjelokupna površina zaštićenog prostora na kome se nalazi Spomenik prirode nalazi se u vlasništvu Crkve Sv. Ilija.

Kartografski prikaz i geografski položaj Spomenika prirode dati su u prilogu ove Odluke i čine njen sastavni dio.

Opis osnovnih ciljnih vrijednosti

Član 5

Hrast crnika ili česvina (*Quercus ilex* L.) je zimzeleni grm ili stablo iz porodice (Fagaceae). Naraste do 20 metara visine, ima široku, gustu, okruglastu krošnju. Korijenov sistem je dobro razvijen, ima jak glavni korijen i jake bočne žile. Deblo je prosječnog prečnika oko 30 cm, ali može biti i 200 cm. Kora je u mladosti siva i glatka, u starosti tamnosiva, uzdužno i poprečno sitno ispucana. Mlade grane i pupoljci su debeli i sitno gusto dlakavi.

Listovi su kožasti, tvrdi, dugi 3-8 cm, široki 2-4 cm, ušiljenog vrha, cjelovitih rubova, jedino su u mladosti rijetko nazubljenog ruba, s gornje strane su tamnozeleni i sjajni, s donje strane blijedi, bjelkasti ili žućkasti. Zadržavaju se na stablu obično 2 godine. Cvjetovi su jednopolni i jednodomni. Muški cvjetovi nalaze se u do 7 cm dugim resama, ženski cvjetovi su pojedinačno ili u paru. Cvjeta u aprilu i maju.

Na peteljci se nalazi više svijetlosmeđih žireva dugih oko 2 cm koji su do polovine smješteni u kupoli te su malo izduženi i suženi na vrhu. Dozrijevaju u avgustu i septembru iste godine.

Karakteristike stabla - hrast česvina na brdu Ilinica u Herceg Novom:

Stablo hrasta se sastoji iz tri ogranka tj. pojedinačna debela. Prsni prečnici debala „Hrasta česvina“ iznose: 39 cm, 34 cm i 25 cm. Raspon cjelokupne krošnje u najširem dijelu iznosi oko 8 m. Visina stabla je 7 m. Oblik krošnje je asimetrično kuglastog oblika.

„Stablo hrasta česvina“ posjeduje sljedeća prirodna obilježja:

-Autentičnost

Svojim specifičnim izgledom, atraktivnošću i ulogom koju ima, predstavlja jednu od turističkih atrakcija koja ukazuje na visok stepen autentičnosti.

-Reprezentativnost, odnosno posebnost i originalnost

Respektabilne godine starosti u ambijentu brda Ilinici pored crkve svetog Ilije predstavljaju suštinsku posebnost ovog stabla. Izgled krošnje i relativno dobra očuvanost čine ga reprezentativnim primjerkom.

-Raznolikost - doprinos područja očuvanju biološke raznovrsnosti

Raznolikost područja uključuje prostornu varijabilnost fenomena i procesa fizičko-geografskih činilaca i jedinstvenost živog svijeta, i može se ocjenjivati kao zasebna vrijednost ili kao estetska vrijednost predionog lika i uklopljenosti kompleksa u fizionomiju prostora. Stablo hrasta česvine doprinosi biološkoj i predionoj raznovrsnosti ovog područja. Krošnja hrasta predstavlja mjesto za odmor određenim vrstama ptica. Sama krošnja i prostor oko stabla obezbjeđuju pozitivan uticaj na mikroklimu prostora.

-Integralnost

Integralnost stabla hrasta česvina sa širim prostorom, ispoljena je u funkcionalnoj povezanosti predmetnog stabla sa prostorom brda Ilinici. Ona zauzima posebno mjesto i daje doprinos ukupnoj strukturi zelenila ovog područja.

-Dekorativnost

Atraktivnost koju poseduje stablo hrasta česvina ogleda se u dominantnosti i reprezentativnosti u odnosu na pejzažni izgled zelenih površina područja, iako čini posebno "ostrvo" u njenoj strukturi.

-Cjelovitost

Cjelovitost zaštićenog prirodnog dobra cijeni se sa praktičnog stanovišta kao skup realnih mogućnosti da se granicama zaštite obuhvate suštinske vrijednosti jednog prostora koje su međusobno povezane. Može se reći da je skup osnovnih vrijednosti Spomenika prirode homogenizovan, prostorno uobličen i lako prepoznatljiv sa stanovišta utvrđivanja okvira zaštite. Ovo stablo, kao i crkva i spomenik, determiniše vrijedno i značajno kulturno-istorijsko nasljeđe, koje svjedoči o ljudskoj djelatnosti u prošlosti i njegovom kontinuumu do sadašnjeg vremena.

Način zaštite i razvoja zaštićenog prirodnog dobra

Član 6

Prema Međunarodnoj Uniji za konzervaciju prirode (IUCN), zaštićeni hrast česvina svrstan je u kategoriju III (Prirodni spomenik ili obilježje / Natural monument or feature)

Kategorijom III zaštićenih prirodnih dobara se štiti određena prirodna vrijednost , koja može biti reljefni oblik, morska hrid ili špilja, geološka posebnost poput speleološkog objekta ili živa pojava kao što je stablo visoke starosti. Ovaj lokalitet je površinom mali ali može imati veliki značaj za posjećivanje. U tom smislu podrazumijeva se aktivna uloga čovjeka u cilju očuvanja vrijednosti ovog prirodnog dobra.

Generalni koncept zaštite, unaprjeđenja i upravljanja zaštićenim prirodnim dobrom " Hrast česvina" na brdu Ilinica , zasnovan je na zaštiti i očuvanju hrasta, sprovođenjem redovnih mjera njege i zaštite. Kako bi se obezbjedila zaštita, zabranjeno je vršiti radnje, aktivnosti i djelatnosti koje ugrožavaju obilježja, vrijednosti i ulogu spomenika prirode.

Član 7

U cilju zaštite i unaprjeđenja zaštićenog lokaliteta potrebno je:

- sprovoditi redovan monitoring stabla,
- podsticati i sprovoditi naučna istraživanja u cilju unaprjeđenja zaštićenog prirodnog dobra,
- koristiti prirodno dobro u edukativne i turističke svrhe,
- promovisati prirodne vrijednosti područja,
- vršiti popularizaciju integralne zaštite prostora,

Naučna ili stručna istraživanja mogu vršiti pravna ili fizička lica na osnovu dozvole organa uprave. Pravno ili fizičko lice koje je obavilo istraživanja, dužno je da organu uprave dostavi podatke o rezultatima istraživanja, u roku od mjesec dana od dana dobijanja rezultata istraživanja.

Radovi koji nisu zabranjeni, kao i radovi van prostora koji se predlaže za zaštitu, za koje se osnovano pretpostavlja da mogu imati štetne posljedice za zaštićeno prirodno dobro, podliježu proceduri obezbjeđenja analize uticaja i dobijanja saglasnosti i dozvola u skladu sa zakonom. Na osnovu prikazanih odlika, predložene kategorizacije i režima zaštite zaštićenog prirodnog dobra, a na bazi prirodnih i stvorenih resursa, razvoj i unaprjeđenje prirodnog dobra ostvarivao bi se kroz:

- valorizaciju i ograničeno korišćenje Spomenika prirode;
- funkcionalno integrisanje prirodnog okruženja sa zaštićenim prirodnim dobrom;
- unaprjeđenje statusa Spomenika prirode u cilju bolje zaštite, uređenja i korišćenja. U tom smislu treba organizovati korišćenje prostora tako da se maksimalno očuvaju njegove prirodne vrijednosti. Zato je neophodno, u skladu sa uspostavljenim režimom zaštite, uskladiti potrebe posjetilaca i korišćenje prostora;
- popularizaciju i prezentaciju Spomenika prirode „ Hrastrast česvina na brdu Ilinica“, „Park gradskog muzeja“, „Park hotela Boka“, „Kompleks zelenih površina između tvrđava Forte Mare i Citadele“, uspostavljanjem posebne internet strane o zaštićenom lokalitetu, priloga i članaka u štampanim i elektronskim medijima sa posebnim akcentom na zaštićeno prirodno dobro u sklopu ukupnog predstavljanja grada Herceg Novog;
- edukaciju i informisanje lokalnog stanovništva u vezi sa zaštićenim lokalitetom;
- uključivanje zainteresovanih građana u sistem zaštite i korišćenja razvojnih potencijala;
- obezbjeđivanje uslova za dalja istraživanja čiji bi rezultati podigli nivo značaja hrasta česvine i unaprijedili naučna saznanja o njemu;
- formiranje baze podataka o zaštićenom lokalitetu, na osnovu detaljnih naučnih istraživanja,
- logističku i institucionalnu podršku na svim nivoima.

Radnje, aktivnosti i djelatnosti koje su zabranjene i koje se mogu vršiti

Član 8

Na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj okolini, koja čini sastavni dio zaštićenog prirodnog dobra, zabranjeno je vršiti radnje, aktivnosti i djelatnosti koje ugrožavaju obilježja, vrijednosti i ulogu spomenika prirode.

U zoni zaštite III sa režimom održivog korišćenja dozvoljavaju se sljedeće aktivnosti:

- Propisno obilježavanje zaštićenog prirodnog dobra;
- Valorizacija i ograničeno korišćenje Spomenika prirode;
- Postavljanje informativne table na ulaznom punktu;
- Redovno uklanjanje suvih grana, sanitarni tretman uz primjenu dendrohirurških metoda, uz obavezno premazivanje površine reza propisanim zaštitnim sredstvom;
- Permanentno praćenje zdravstvenog stanja stabla i preduzimanje mjera zaštite od insekata i gljiva;

Mjere i uslovi zaštite zaštićenog prirodnog dobra

Član 9

U granici zaštite Spomenika prirode, zabranjuju se svi radovi koji bi mogli imati negativan uticaj na osnovne vrijednosti zaštićenog lokaliteta, tj. na njegovu prirodnu i pejzažnu vrijednost.

Zabranjeno je:

- Sjeći (kidati) stablo, lomiti grane, kidati lišće, oštećivati koru i preduzimati bilo kakve radove koji mogu narušiti vitalnost stabla,

- Izvođenje zemljanih radova koji mogu oštetiti podzemni dio biljke,
- Izvođenje građevinskih radova,
- Prevođenje vazdušnih, elektro i telefonskih vodova kroz i preko zaštićenog prirodnog dobra,
- Upotreba plamena u njenoj neposrednoj blizini,
- Parkiranje prevoznih sredstava u zoni projekcije krošnje,
- Ukucavanje reklamnih tabli, metalnih djelova i druge slične neprimjerene radnje koje narušavaju vitalnost i dekorativnost stabla,
- Odlaganje i deponovanje smeća i svih vrsta otpadnih materijala,
- Upotreba materija koje bi ugrozile kvalitet zemljišta,
- Preduzimanje svih radova koji bi doveli do narušavanja ili degradacije pejzažnih vrijednosti.

Član 10

Kartografski prikaz

Geografski položaj hrasta česvina i katastarske parcele dat je u Prilogu 1 i 2 ove Odluke i čini njen sastavni dio.

Član 11

Upravljač

Spomenikom prirode “ Hrast česvina na brdu Ilinica “ u Herceg Novom upravljaće “ Komunalno stambeno “ DOO Herceg Novi (u daljem tekstu: upravljač) sa pravima i obavezama utvrđenim zakonom.

U cilju sprovođenja mjera zaštite, uređenja i prezentacije Spomenika prirode - “ Hrast česvina na brdu Ilinica ” u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, upravljač treba da:

- doneseti godišnji program upravljanja i akt o unutrašnjem redu,
- obezbjedi službu zaštite,
- doneseti finansijski plan zaštite i razvoja prirodnog dobra,
- doneseti godišnji plan razvoja i obuke kadrova,
- obezbjedi sprovođenje mjera zaštite prirode u skladu sa ciljevima zaštite, zonama i režimima zaštite,
- čuva, unaprjeđuje i promovise zaštićeno prirodno dobro,
- obilježuje zaštićeno prirodno dobro,
- osigura nesmetano odvijanje prirodnih procesa i održivog korišćenja zaštićenog prirodnog dobra,
- prati stanje u zaštićenom prirodnom dobru i dostavlja podatke organu uprave,
- dostavlja godišnji izvještaj o realizaciji godišnjeg programa upravljanja nadležnom organu lokalne uprave do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu, o realizaciji plana upravljanja zaštićenim prirodnim dobrom, sprovedenim mjerama, finansijskim sredstvima utrošenim za sprovođenje mjera,
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i aktom o osnivanju.

Sredstva za rad upravljača Spomenika prirode „ Hrast česvina na brdu Ilinica „ u Herceg Novom obezbjeđuju se u skladu sa zakonom :

- 1) iz budžeta jedinice lokalne samouprave, u skladu sa planom upravljanja, godišnjim programom i projektima u oblasti zaštite prirode;
- 2) naknada za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra; (i) donacija i (ili) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Plan upravljanja donijeće se u roku od šestm jeseci od dana stupanja na snagu ove odluke. Godišnji program upravljanja dostavlja se nadležnom organu lokalne uprave do 30. novembra tekuće godine za narednu godinu.

Upravljač je dužan da obilježi granice Spomenika prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica „ u Herceg Novom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Odluke.

Upravljač je dužan da donese akt o unutrašnjem redu i dostavi službi zaštite u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Stupanje na snagu

Član 12

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – Opštinski propisi „.

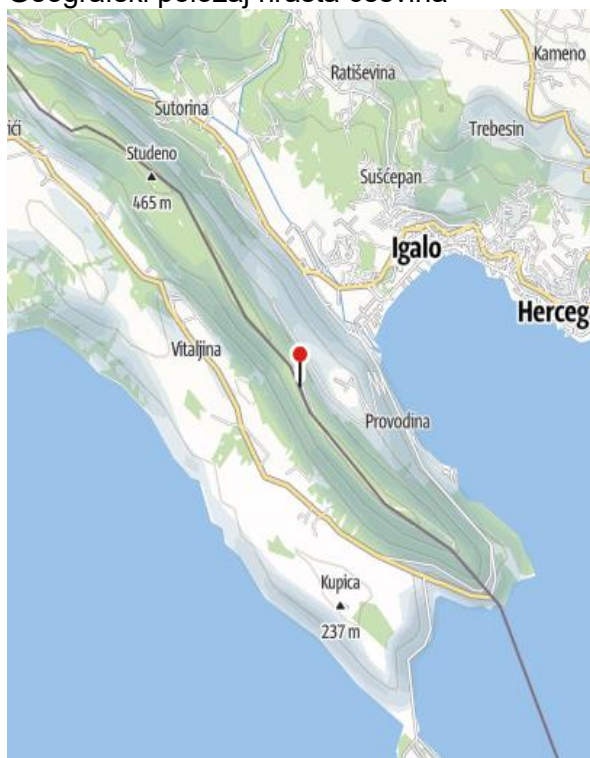
Skupština Opštine Herceg Novi

Broj:
Herceg Novi, ____2026. godine

Predsjednik Skupštine
Miloš Konjević, s.r.

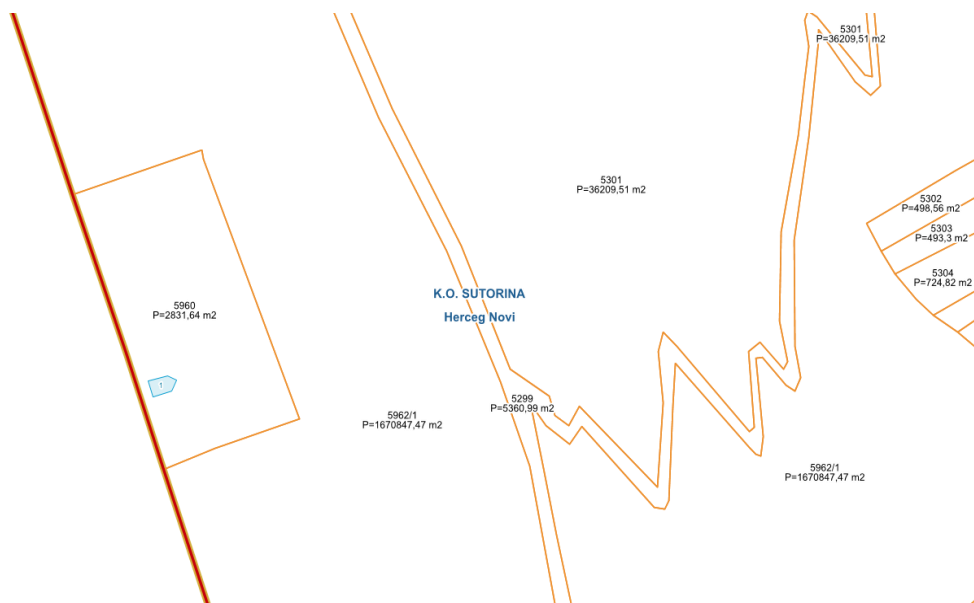
PRILOG 1

Geografski položaj hrasta česvina

PRILOG 2

Geografski položaj parcele

OBRAZLOŽENJE

PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje Odluke o proglašavanju kategorije granica i režima zaštite zaštićenog područja Spomenik prirode „Hrast česvina na brdu Ilinica“ u opštini Herceg Novi sadržan je u članu 34 stav 3 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16, 18/19 i 84/24) kojim je propisano da park prirode, spomenik prirode i predio izuzetnih odlika koji se nalaze na području jedne jedinice lokalne samouprave proglašava skupština jedinice lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva i mišljenju organa državne uprave nadležnih za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i poslove kulture i članu 35 stav 5 i 6 istog zakona, kojim je propisano da ukoliko se za zaštićeno područje koje je upisano u registar zaštićenih područja utvrdi da ne postoje podaci o granicama, ciljnim staništima i vrstama za zaštićeno područje, organ uprave dužan je da obavijesti organ nadležan za donošenje akta o proglašavanju, o potrebi pokretanja postupka revizije za to zaštićeno područje, kao i da se Revizija zaštićenog područja pokreće izradom studije revizije.

Članom 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl.list CG“, broj: 2/18, 34/19, 38/20, 50/22 i 84/22) i članom 34 stav 1 tačka 2 Statuta Opštine Herceg Novi („Sl.list CG – opštinski propisi“ broj: 1/19, 37/19, 6/20 i 18/22), propisano je da Skupština Opštine donosi propise i druge opšte akte.

Po osnovu člana 132 novog Zakona o zaštiti prirode ("Službeni list Crne Gore", br. 117/26 od 07.08.2026), postupci koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona, okončaću se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ministrastvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, dopisom broj 01-322/24-86/2 od 19.01.2024. godine, obavijestilo je predsjednika Opštine da je tadašnje Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma 2021. godine, kroz GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ (C/MPA), u skladu sa članom 35 Zakona o zaštiti prirode („ Sl.list CG „ br.54/16 i 18/19), pokrenulo proces izrada studija revizije za zaštićena prirodna dobra, među kojima su i zaštićena prirodna dobra opštine Herceg Novi . Zaključkom br. 10-322/24-7233/2 od 26. decembra 2024., Vlada Crne Gore, Generalni sekretarijat, preporučila je Opštini Herceg Novi preporučila je da sprovede javnu raspravu za zaštićena područja koja se nalaze na njenoj teritoriji.

„Hrast česvina na brdu Ilinica „ upisan je u Registar zaštićenih područja kao „Spomenik prirode“, na osnovu Rješenja o zaštiti objekata prirode, objavljeno u Službenom listu SRCG br.30/68 od 28.12.1968. godine i Zakona o zaštiti prirode („ Sl.list CG „ br.54/16, 18/19 i 84/24), čl.115 Zaštićena područja koja su do stupanja na snagu ovog zakona upisana u registar kao botaničko – hortikulturalni objekat, pojedinačne biljne i životinjske vrste, rezervat prirodnog predjela, hortikulturalni objekat,istorijski spomenik upisaće se kao spomenik prirode.

Obzirom da Zakon o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16, 18/19 i 84/24), propisuje da postupku proglašenja zaštićenog područja mora prethoditi izrada studije zaštite, član 35 stav

5 i 6 , kojim je propisano da ukoliko se za zaštićeno područje koje je upisano u registar zaštićenih područja utvrdi da ne postoje podaci o granicama, ciljnim staništima i vrstama za zaštićeno područje, organ uprave dužan je da obavijesti organ nadležan za donošenje akta o proglašavanju o potrebi pokretanja postupka revizije za to zaštićeno područje, kao i da se Revizija zaštićenog područja pokreće izradom studije revizije.

Ovaj Sekretarijat je u cilju usaglašavanja sa važećom zakonskom legislativom i u skladu sa dopisom Ministarstva turizma ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera broj 01-322/24-86/2 od 19.01.2024. godine, realizovao nastavak postupka revizije zaštićenog spomenika prirode „ Hrast česvina na brdu Ilinica „ ,sa ciljem donošenja Odluke o proglašavanju kategorije, granica i režima zaštite zaštićenog područja spomenika prirode „ Hrast česvina na brdu Ilinica u opštini Herceg Novi.

SADRŽAJ ODLUKE

U skladu sa članom 32 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16,18/19 i 84/24), ova Odluka sadrži: predmet (član1), naziv, vrstu i kategoriju zaštićenog područja (član 2) prostorne granice zaštićenog područja sa zonom i režimima zaštite (član 4), opis osnovnih ciljnih vrijednosti područja (član 5), način zaštite i razvoja zaštićenog područja (član 6 i 7), radnje, aktivnosti i djelatnosti koje su zabranjene i koje se mogu vršiti u zaštićenom području (član 8), mjere i uslovi zaštite područja (član 9), kartografski prikaz (član 10, prilog 1 i 2), upravljač (član11).

Nacrt Studije Revizije „ Hrast česvina“ i Nacrt Odluke o proglašavanju kategorije, granica i režima zaštite zaštićenog područja spomenika prirode “Hrast česvina na brdu Ilinica“ u opštini Herceg Novi., Sekretarijat za ekologiju i energetske efikasnost će u skladu sa odredbama člana 33 i 34 Zakona o zaštiti prirode stavljati na javni uvid i javnu raspravu.

Uz saglasnost Ministarstva, pozitivna mišljenja organa državne uprave nadležni za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i poslove kulture, Izvještaj, Predlog Odluke upućen je Skupštini opštine Herceg Novi.

Sa svega navedenog predlažemo Skupštini opštine Herceg Novi da donese Odluku o proglašavanju kategorije, granica i režima zaštite zaštićenog područja spomenika prirode „ Hrast česvina na brdu Ilinica “ u opštini Herceg Novi

OBRADIVAČ:

Sekretarijat za ekologiju i energetske efikasnost